

Bài học về lòng yêu nước của người Mỹ

Tác Giả: Phạm Hoài Nam

Thứ Sáu, 13 Tháng 1 Năm 2012 05:46

Tổng thống Grant ra lệnh “Quân đội miền Nam đã đi u hàng. Chiến tranh đã chấm dứt. Họ là đồng bào của chúng ta, chúng ta không được phépreo mìn trên chiến bại của họ .”

A. Cách đội xử lý của người thành phố và người bại trận sau cuộc Nội chiến

Nước Mỹ hiện tại lập quốc được có 235 năm, một đất nước rất trẻ so với nhiều nước khác trên thế giới trong đó có nước VN, nhưng người Mỹ có một ngàn lý do để họ hành động và đất nước của mình. Tổng thống người đầu tiên viết ra bản hiến pháp xác nhận một chính quyền thuộc sự vì dân và do dân, trong đó quyền tự do là quyền thiêng liêng không thể được đo lường, cho đến với Tổng thống đầu tiên George Washington, một đất nước có công lãnh đạo dành lợi ích lập thành người Anh, nhưng với một mặt làm đúng 2 nhiệm kỳ hiến pháp đã quy định, cho đến một Abraham Lincoln cam kết bãi bỏ chế độ nô lệ dù phải trả giá bằng cuộc nội chiến, cho đến một Franklin Roosevelt chấp nhận một thách thức về phía chính nghĩa để chống lại chế độ Phát xít cho dù chiến tranh xảy ra bên kia bán đảo Tây Dông, cho đến một Ronald Reagan quy tụ tâm hồn phẫn nộ lòng tin của người Mỹ sau cuộc chiến VN bằng lòng yêu nước mãnh liệt của mình.... Và vô số những người khác, tất cả đều trở thành phần trong xã hội. Trong bất cứ thời điểm nào, người Mỹ không bao giờ thiêu hủy những con người giàu lòng nhân ái như John Rockefeller, như Bill Gate, như Warren Buffett, như Steve Jobs (vẫn còn sống)... Họ là những người vượt qua khỏi biên giới hạn hẹp của quốc gia, của màu da chủng tộc, của nghĩa... để nghĩ đến nỗi bất hạnh của người nghèo khổ trên toàn thế giới.

Trong lịch sử của nước Mỹ, biến cố gây nên tình trạng mãnh liệt nhất, có lẽ là cách mà người tiên của họ đã đội xử với nhau sau cuộc Nội chiến Nam-Bắc chấm dứt vào năm 1865.

Vào ngày 7/5/1975, có nghĩa là chỉ có 1 tuần sau khi quân đội Miền Bắc chiếm được Miền Nam, trong lần mừng chiến thắng tổng thống Trần Văn Trà đã nói trước một người người: “Trong cuộc chiến này, cả Miền Bắc và Miền Nam đều chiến thắng, chỉ có người Mỹ bại trận”.

Không biết vô tình hay chủ ý, câu nói này dường như là phát biểu của Tổng thống Ulysses Grant

Bài học từ lòng yêu nước của người Mỹ

Tác Giả: Phạm Hoài Nam

Thứ Sáu, 13 Tháng 1 Năm 2012 05:46

sau khi tướng Lee tuyên bố đầu hàng và Tướng Grant đã ghi lại trong quyển hồi ký của mình “Personel Memoir of U. S. Grant”: “Trong cuộc chiến này, chúng tôi có nước Mỹ chiến thắng, chúng tôi không có ai thắng ai thua.”

Hai câu nói hình thức giống nhau nhưng ý nghĩa lại khác nhau hoàn toàn: Tướng Grant nói thất vọng mình đã xoa dịu nỗi đau khổ của người bại trận sau cuộc nổi dậy kéo dài bốn năm. Trái lại câu nói của tướng Trần Văn Trà là câu nói mẽ dạn, nằm trong mục đích tuyên truyền của chúng tôi để giết chết những quân dân cán chính của VNCH, tin vào chính sách “khoan hồng của Đảng”, tin rằng chúng tôi có 10 ngày “học tập”, nhưng sau đó ra đi không biết ngày trở lại và mãi đến hôm nay sẽ trở thù như thế vốn chúng ta chưa mất.

Có một điểm đáng bi quan là trong cách thể hiện lòng yêu nước của người Mỹ đâu có chan chứa tình thương hào hiệp mà chúng tôi. Nói về tình thương hào hiệp mà chúng tôi, cựu tướng Tony Blair của Anh, trong quyển hồi ký “The Journey” miêu tả bên dưới đây đã viết như sau:

“Trong phạm vi cách của người Mỹ có tình thương mà chúng tôi hào hiệp, để chúng tôi hun đúc qua nhiều thế kỷ, phát xuất từ tình thương khai phá biên cương để lập nghiệp, và nhiều đợt di cư của các sắc dân khắp thế giới để về đây, từ cuộc chiến để dành đất lập, đến cuộc nổi dậy, từ nhiều bị nạn của lịch sử, cũng như những sự kiện tình cờ. Tất cả đã làm thành một nước Mỹ vĩ đại.

Cái tình mà chúng tôi hào hiệp này, không có nghĩa là người Mỹ tốt hay thành công hơn những dân tộc khác. Nó chính là cảm nhận của họ về đất nước của mình. Chính lòng nhiệt tình đối với xã hội đã phá bỏ những ngăn cách về màu da, giai cấp, tôn giáo hay quá trình trở thành. Lý tưởng của người Mỹ là những giá trị đạo đức mà họ tin tưởng. Lý tưởng này gồm có từ do cá nhân, tôn trọng luật pháp, dân chủ. Nó cũng nằm trong quá trình thành đất của mỗi cá nhân: họ giỏi là để thực hiện, phải tin làm lấy và nỗ lực siêng năng chịu khó tất sẽ thành công. Song có lẽ điểm quan trọng nhất phải nói là mỗi người Mỹ đều ao ước duy trì cho những giá trị trên và ráng bỏ ra những giá trị đó. Họ coi những giá trị đó là ưu tiên hàng đầu cho cá nhân mình, sau đó là cho đất nước. Chính những giá trị đạo đức này giúp cho nước Mỹ có những quy tắc sẵn sàng để đương đầu với khó khăn thử thách. Vì những lý tưởng đó mà binh lính Mỹ chấp nhận hy sinh. Vì nó mà mỗi người Mỹ, dù giàu sang hay nghèo hèn đều sẵn sàng đương đầu nghiêm trang chào khi bên quốc ca “The Star-spangled Banner” được thổi lên. Dĩ nhiên là những lý tưởng đó không phải lúc nào cũng thể hiện được, song mỗi người Mỹ đều cố gắng thực thi cho bằng được.”(1)

Nếu cuộc nổi dậy của Quác-Cáng về qua đã để lại hậu quả phân hóa kéo dài đến ngày hôm nay, thì sau cuộc nổi dậy của Nam-Bác Má đã làm cho người Mỹ yêu nước hơn, đoàn kết hơn và hạnh phúc về đất nước của mình nhiều hơn.

Bài học từ lòng yêu nước của người Mỹ

Tác Giả: Phạm Hoài Nam

Thứ Sáu, 13 Tháng 1 Năm 2012 05:46

Họ hãnh diện không phải vì bất bại của họ mà vì họ đã đứng vững trước nguy hiểm nhưng mà từ tiên họ đã đưa ra trong Bản Tuyên Ngôn Độc lập: “Mười người sinh ra để bình đẳng”, mà còn hãnh diện vì tinh thần hào hiệp mà họ đã có thể hiến tặng cho người chiến thắng họ những người chiến bại sau khi cuộc chiến kết thúc.

Không có một hình ảnh nào đẹp hơn hình ảnh của người Robert E. Lee gặp người Ulysses S. Grant tại Thôn Xã Appamatow, thuộc tiểu bang Virginia ngày 9 tháng 4 năm 1864.

Trong đó một ngày, người Lee chỉ còn trông chờ vào chiến thắng của một người trẻ can trường, để hy vọng tìm cách xoay chuyển tình thế, nhưng khi hay tin người Gordon đã bắt đánh bại, một hy vọng của người Lee coi như tiêu tan. Quân của người Lee tại tiểu bang Virginia đang bị bao vây từ phía, tiến không được mà lùi cũng không xong. Binh sĩ đã kiệt sức, lương thực đã cạn, đơn vị đã kiệt và người tiếp tế cũng bị cắt đứt. Trong tình huống đó ông không còn chọn lựa nào khác là phải từ bỏ. Tham mưu và nói thẳng người gọi: “Tôi sẽ đi gặp người Grant, cho dù đi đó quá ngàn dặm và tôi” (nguyên văn câu nói của ông: I will go and see General Grant and I would rather die a thousand deaths). Ngay lập tức ông đích thân soạn một lá thư gửi người Grant để yêu cầu sắp xếp một buổi gặp mặt càng sớm càng tốt vì ông không muốn hy sinh thêm bất cứ một sinh mạng nào nữa. Hai đứa đã đi tìm nhau, người Lee đến trong bộ quần áo và một sĩ quan tùy viên, hiện ngang trong trong bộ quân phục màu xanh đậm, bên hông mang kiếm, thanh kiếm khí phách của người anh hùng dù bị trận và không khuất phục. Khoảng nửa giờ sau người Grant, đi đến cho quân đi chiến thắng Miền Bắc. Ông mặc quân phục như một người lính bình thường, giày và quần vẫn còn dính bùn, không đeo kiếm. Hai người chào nhau, và người Grant tiếp người Lee thân mật như giữa người Mỹ với một người Mỹ, chỉ không phải giữa người chiến thắng và kẻ chiến bại. Với ông làm như một người bạn bè dù với bất cứ lý do gì cũng là làm như một người Mỹ. Sau này ông thú nhận là lúc đó ông phải nói chuyện dài dòng với người Lee, nhưng là những người bạn khi hai người cùng chiến đấu chung với nhau trong trận chiến Mexico, lý do là vì ông rất ngưỡng mộ và thích sự hào hiệp của người Lee và người Lee cũng cùng chính người Lee là người đã nêu ra mục đích của buổi gặp mặt, và yêu cầu người Grant đích thân thảo luận vấn đề kiếm đấu hàng. Thẳng thắn vẫn kiếm đấu hàng người Grant đã soạn sẵn trước khi đến tìm người Lee và tay trao cho người Lee xem. Đọc qua xong, ông đưa tiên người Lee của người Lee tiến lên khi bắt đầu binh sĩ dưới quyền ông được trả về nguyên quán sinh sống như một người dân bình thường, không phải chờ đợi bất cứ một hình thức trả thù nào. Ông nói: “Đi đâu này có một tác động rất tốt đối với tất cả mọi người, đặc biệt là sẽ giúp rất nhiều cho người của chúng tôi.”

Tuy nhiên ông có thêm 2 yêu cầu:

1/ Cho phép binh sĩ của ông được mang ngựa, ngựa và ngựa quây quần để sống động trong nông trại, vì

Bài học từ lòng yêu nước của người Mỹ

Tác Giả: Phạm Hoài Nam

Thứ Sáu, 13 Tháng 1 Năm 2012 05:46

không gì ng nh quân đi mi n B c, đây là tài s n c a riêng h mang theo khi gia nh p quân đi.

2/ Ông đang giam giữ h n m t ngàn tù binh quân đi mi n B c và không còn l ng th c cho h , ngay c binh sĩ c a ông cũng đang đói.

C hai yêu c u này c a t ng Lee đ u đ c t ng Grant đ ng ý ngay l p t c. Riêng yêu c u th hai, t ng Grant ra l nh cung c p ngay cho các tù binh và binh sĩ mi n Nam 25, 000 kh u ph n ăn.

T ng Grant h i: “Nh v y, đ ch a?”

T ng Lee tr l i: “Th a đi t ng, nh v y là quá đ .”

Nói xong t ng Lee đ ng d y b t tay t ng Grant, nghiêng ng i chào m i ng i r i b c ra kh i phòng h p. Bên ngoài h i tr ng các sĩ quan và binh sĩ mi n B c đang có m t đ u đ a tay kính c n chào v t ng b i tr n.

Trên đ ng tr v doanh tr i, các binh sĩ mi n Nam nghiêm chào v t ng lãnh mà h ng ng m , có ng i đã b t khóc, t ng Lee cũng không c m đ c n c m t. V đ n doanh tr i, tr c m t nhi u sĩ quan và binh sĩ đang ch đi, t ng Lee nói: “Tôi đã c g ng làm t t c nh ng gì có th làm đ c. Các anh em hãy tr v quê quán bây giờ và n u s ng đ c nh nh ng công dân t t nh các anh em đã t ng chi n đ u nh nh ng chi n sĩ thì các anh em s thành công. Tôi luôn luôn hãnh di n vì các anh em. Chào t m bi t. Th ng đ phù tr cho t t c .” (Boys, I have done my best for you. Go home now. And if you make as good citizens as you have soldiers, you will do well. I shall always be proud of you. Goodbye. And God bless you all.)

Tin đ u hàng c a t ng Lee lan ra nhanh chóng, t ng súng c a binh sĩ Mi n B c vang lên kh p n i đ reo m ng chi n th ng. Ngay l p t c t ng Grant ra l nh ph i ng ng ngay t c kh c: “Quân đi mi n Nam đã đ u hàng. Chi n tranh đã ch m đ t. H là đ ng bào c a chúng ta, chúng ta không đ c phép reo m ng trên chi n b i c a h .”

Bài học từ lòng yêu nước của người Mỹ

Tác Giả: Phạm Hoài Nam

Thứ Sáu, 13 Tháng 1 Năm 2012 05:46

Theo diu ki n trong văn ki n đ u hàng, ngày 12 tháng 4 là ngày quân đ i Mi n Nam s n p súng ng và c xí cho quân đ i Mi n B c. T ng Grant giao vi c này cho Đ i tá Joshua Chamberlain ph trách. Còn phía Mi n Nam thì t ng Gordon nh n trách nhi m. Ngày hôm y đã xy ra m t c nh t ng h t s c c m đ ng. Khi các binh sĩ Mi n Nam đi theo đ i ngũ t i đ a đ i m đ giao súng ng và c xí, Đ i tá Chamberlain đã ra l nh binh sĩ c a mình đ ng nghiêm chào các anh hùng b i tr n đang đi ngang qua đ bày t lòng kính tr ng. Sau này t ng Gordon đã ghi l i nh sau: “Trong giây phút đó, không h có m t ti ng kèn hay ti ng tr ng, không m t ti ng reo m ng, không m t l i nói, không c m t ti ng thì th m, không m t c đ ng, nh ng là m t s tnh l ng kh ng khi p, m i nh p th nh ng ng l i và nh th h đang nhìn nh ng h n t sĩ đi qua” và ông g i Chamberlain là “ng i sĩ quan hào hi p nh t c a quân đ i Mi n B c.”

Sau 4 năm n i chi n đã làm 620 ngàn ng i thi t m ng và hàng triu ng i b th ng, các đô th i mi n Đông B c Hoa K b tàn phá n ng n và đ ng nhiên cũng không kh i nh ng đ ng cay c a ng i b i tr n. Nh ng nh ng ng i lãnh đ o c a bên th ng tr n l n bên b i tr n đ u y tình dân t c, s bao dung r ng l ng và lòng hào hi p đ đ i x v i nhau. Chính diu này đã làm cho ng i M vô cùng hãnh di n v x s c a mình.

Sau cu c chi n, nh ng ng i lãnh đ o k ti p c a n c M v n làm theo tinh th n c a t ng Lee và t ng Grant, h không bao gi bàn đ n đ n chuy n ai đúng ai sai, ai chính nghĩa, ai không chính nghĩa, mà ch nghĩ đ n làm sao đ hàn g n l i v t th ng c a chi n tranh và xây đ ng l i đ t n c. Các nghĩa trang dành cho li t sĩ b t đ u đ c đ ng lên i hai mi n đ t n c, bên nào bên đó t lo l y, x u đ p tùy s c.

Ngày nay khi vi ng thăm Nghĩa Trang Arlington i th đô Washington DC, chúng ta s th y khu nghĩa trang dành cho binh sĩ Mi n B c và Mi n Nam đ u trang nghiêm gi ng nhau và trong t t c các b o tàng vi n kh p n c M, hình nh quân đ i hai bên đ c tr ng bày trân tr ng nh nhau, đ nh c nh ng i M xem đó nh m t bài h c cho các th h mai sau.

Trên nóc Tòa Qu c H i Hoa K hi n nay có m t b c t ng ph n cao 10 mét – t ng tr ng cho hình nh bà m c a Mi n Nam có con hy sinh trong cu c n i chi n.

B n năm sau cu c n i chi n, t ng Grant đ c c t ng th ng và làm 2 nhi m k (1869-1877), còn t ng Lee v n ti p t c gi nhi u ch c v quan tr ng trong chính ph liên bang.

Bài học từ lòng yêu nước của người Mỹ

Tác Giả: Phạm Hoài Nam

Thứ Sáu, 13 Tháng 1 Năm 2012 05:46

Tướng Lee dù là tướng bại trận, không giỏi chiến thuật cao như tướng Grant, nhưng bù lại, càng về cuối đời, tình cảm và lòng kính trọng của người Mỹ dành cho ông càng tăng lên, có thể nói còn cao hơn cả tướng Grant. Ngày nay tướng đài của tướng Lee có mặt nhiều nơi trên nước Mỹ và Robert Lee là tên đường quen thuộc trên mặt đất nước luôn luôn có gương lồng “lòng bao dung xóa bỏ hận thù”.

Nhìn xét về con người của tướng Lee, sử gia Benjamin Harvey Hill đã viết như sau:

“Tướng Lee là một người không có thù hận; một người bạn không phản bội, một người lính không tàn ác, một người nhân không than khóc. Một sĩ quan không sa đọa, một công dân không làm điều sai trái, một láng giềng không chèn ép, một người Công giáo không đạo đức giả, một con người không tham vọng. Ông là một Caesar không có tham vọng, một Frederick không có chuyên quyền, một Napoleon không ích kỷ và một Washington không có phản bội.”

(General Robert Lee is a foe without hate; a friend without treachery; a soldier without cruelty; a victor without oppression, and a victim without murmuring. He was a public officer without vices; a private citizen without wrong; a neighbour without reproach; a Christian without hypocrisy, and a man without guile. He was a Caesar, without his ambition; Frederick, without his tyranny; Napoleon, without his selfishness, and Washington, without his reward)

Thật khó có người nào được lòng khen ngợi, nhưng đó là con người thật của Robert Lee. Với những người lãnh đạo như thế đường đời của ông thật dễ dàng.

Tướng cũng nên nhớ là khi cuộc chiến chấm dứt và mọi người ra, tướng Lee được cử chỉ huy quân đội Miền Bắc nhưng ông đã từ chối và gia nhập quân đội Miền Nam, vì ông nói rằng ông không thể phản bội lòng cái nôi mà ông đã sinh ra và lớn lên.

B. Cách đi xử của người Mỹ với cựu thù Nhật Bản sau Đệ Nhị Thế Chiến.

